

STORTINGET

Innst. 308 L

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 62 L (2021–2022)

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i naturskadeforsikringsloven mv. (etablering av naturskadekapital i Norsk Naturskadepool mv.)

Til Stortinget

Sammendrag

Justis- og beredskapsdepartementet legger i proposisjonen frem et forslag til endringer i naturskadeforsikringsloven § 4. Lovforslaget er en oppfølging av NOU 2019:4 Organisering av norsk naturskadeforsikring – Om Norsk Naturskadepool.

Ting i Norge som er forsikret mot brannskade, er også forsikret mot naturskade dersom skaden på tingen ikke dekkes av annen forsikring. Naturskadeforsikringen er derfor i en viss forstand obligatorisk. Naturskadeforsikringspremien er en promillesats av brannforsikringssummen, for tiden 0,065 promille. Premien har tidligere vært betydelig høyere. I skadeår der selskapets samlede naturskadepremieinntekter er større enn forsikringsutbetalingene, avsettes overskuddet til særskilt naturskadekapital i det enkelte forsikringsselskapet.

Det er bred enighet om at naturskadeforsikringsordningen fungerer godt overfor allmennheten og forsikringskundene, og om at den sikrer en god kriseberedskap ved naturskader. Enkelte sider ved ordningen har likevel over tid vært gjenstand for kritikk. Kritikken går særlig ut på at naturskadeforsikringspremien over tid har vært satt for høyt, at de forsikringsselskapene som har vært lenge i brannforsikringsmarkedet, dermed har opparbeidet seg betydelig naturskadekapital, og at det

te utgjør en konkurranseulempe for nye forsikringsselskaper i markedet og selskaper i vekst. Organisatoriske forhold i Norsk Naturskadepool har også vært kritisert. Som det fremgår i NOU 2019:4 Organisering av norsk naturskadeforsikring – Om Norsk Naturskadepool, deler utvalgets flertall disse synspunktene.

Departementet er enig med utvalgets flertall i at det er bygget opp betydelig naturskadekapital i skadeforsikringsselskapene, og at denne kapitalen er ujevnt fordelt mellom selskapene. For å sikre at selskapenes naturskadekapital ikke øker ytterligere i fremtiden, foreslår departementet i tråd med forslaget fra flertallet i utvalget å etablere en ordning der forsikringsselskapene i stedet skal avsette naturskadekapital i et fond som forvaltes av Norsk Naturskadepool. Formålet med ordningen er at skadepoolens naturskadekapital skal vokse i år med overskudd, og at selskapene skal kunne trekke på naturskadekapitalen i år med underskudd. Forslaget vil bidra til å sikre at naturskadekapitalen som bygges opp, og avkastningen den genererer, blir brukt til å dekke naturskader. I tillegg vil det føre til mer likeverdige konkurransevilkår mellom forsikringsselskapene.

Et hovedspørsmål er i hvilken grad eksisterende naturskadekapital i selskapene kan og bør nyttiggjøres i den foreslåtte ordningen. I tråd med forslaget fra utvalgets flertall foreslår departementet regler om en overgangsordning der selskaper som har naturskadekapital, i underskuddsår skal trekke på denne kapitalen. Selskaper som ikke har naturskadekapital, kan trekke på naturskadekapitalen i skadepoolen. Overgangsordningen skal etter forslaget gjelde frem til poolens naturskadekapital har nådd en størrelse på fire mrd. kroner. Overgangsordningen reiser spørsmål om forholdet til blant annet Grunnloven og Den europeiske menneskerettskonvensjonen.

I tillegg til å foreslå regler om etablering av et fond for naturskadepool i Norsk Naturskadepool og en overgangsordning foreslår departementet at det presiseres i naturskadeforsikringsloven § 4 at skadepoolen er et eget rettssubjekt.

Forslagene i NOU 2019:4 Organisering av norsk naturskadeforsikring – Om Norsk Naturskadepool som ikke direkte knytter seg til etableringen av naturskadepool i skadepoolen, det vil si forslagene om endringer i reglene om premiefastsettelse, utligning, avregning, gjenforsikring, organisasjon og forholdet til offentligheten, vil departementet følge opp i forskrift. I proposisjonen foreslås det på den bakgrunn visse tilpasninger i den gjeldende forskriftshjemmelen.

Departementet foreslår dessuten enkelte presiseringer i definisjonen av naturskade i naturskadeforsikringsloven § 1 første ledd annet punktum. Med endringene vil det følge av loven at skader som direkte skyldes flodbølger og meteorittnedslag, omfattes av naturskadeforsikringsordningen. Forslagene innebærer små endringer sammenlignet med gjeldende praksis, i og med at skader som følge av flodbølger allerede dekkes etter naturskadeforsikringsordningen og risikoen for skader som følge av meteorittnedslag er lav. I samsvar med gjeldende rett foreslår departementet også å tydeliggjøre i definisjonen at opplistingen av typer naturulykker er uttømmende.

I proposisjonen foreslås det i tillegg enkelte rettelser i andre lover. Disse forslagene er bare omtalt i merknadene til de enkelte bestemmelsene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kamzy Gunaratnam, Odd Harald Hovland og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Ingunn Foss og Sveinung Stensland, fra Senterpartiet, Ivar B. Prestbakmo og Else Marie Rødby, fra Fremskrittspartiet, lederen Per-Willy Amundsen og Tor André Johnsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, og fra Venstre, Ingvild Wetrhus Thorsvik, viser til at Prop. 62 L (2021–2022) Endringer i naturskadeforsikringsloven mv. (etablering av naturskadepool i Norsk Naturskadepool mv.) behandles i denne innstillingen.

Komiteen viser til at vi i Norge i dag har to ordninger for dekning av økonomisk tap ved naturskade: privat naturskadeforsikring og statlig naturskadeerstatning. Ordningene er ment å utfylle hverandre. Det overordnede formålet med naturskadeordningene er å sørge for at skadelidte mottar et økonomisk oppgjør etter at en naturskade har inntruffet.

Komiteen viser til at det følger av naturskadeforsikringsloven § 4 at forsikringsselskaper som erstatter naturskade, skal være medlemmer av en felles skadepool. Skadepoolens virksomhet er regulert i forskrift 21. desember 1979 nr. 3420 om instruks for Norsk Naturskadepool.

Komiteen viser til at det følger av instruksens § 11 første ledd at premiesatsen skal fastsettes av styret i skadepoolen med hensyn til at den samlede premien over tid skal svare til Norsk Naturskadepools og de enkelte selskapenes skadebeløp og administrasjonskostnader. I dette ligger det en forutsetning om at ordningen ikke skal gå med overskudd.

Komiteen viser til at dersom et selskaps opptjente premie et skadeår overstiger selskapets ansvar overfor poolen, skal overskuddet settes av som særskilt naturskadepool i selskapet, jf. instruksens § 11 fjerde ledd. Dersom premieinntektene et skadeår er lavere enn erstatningsutbetalingene, går ordningen i underskudd, og selskapenes samlede naturskadepool reduseres. Forsikringsselskapene står selv ansvarlig for sin relative del av underskuddet. I selskapene behandles dette som et ordinært underskudd som reduserer opptjent egenkapital. Selskaper med opparbeidet naturskadepool vil i slike år kunne tære på denne, mens selskaper uten naturskadepool må dekke underskuddet med annen egenkapital.

Komiteen viser til at bakgrunnen for lovforslaget er at enkelte sider ved naturskadeforsikringsordningen har vært kritisert. Fra forsikringskundesiden har det blitt pekt på at naturskadeforsikringspremien over tid har vært for høy, og at forsikringsselskapene dermed har bygget opp betydelig naturskadepool i sine selskaper i strid med forutsetningene for ordningen. Komiteen viser til at det også innad i forsikringsnæringen har blitt rettet kritikk mot organiseringen av ordningen og de økonomiske forholdene.

Komiteen viser til departementets vurdering om at forslaget vil bidra til å sikre at naturskadepoolen som bygges opp, og avkastningen den genererer, blir brukt til å dekke naturskader. I tillegg mener departementet endringsforslagene vil føre til mer likeverdige konkurransevilkår mellom forsikringsselskapene.

Komiteen viser til at det ble avholdt høring om proposisjonen 26. april 2022.

Komiteen viser til at det i Prop. 62 L (2021–2022) også fremmes forslag til rettelser i andre lover. Dette er endringer som kun er av teknisk art og som gjøres for å rette opp i inkurier. Disse forslagene er bare omtalt i merknadene til de enkelte bestemmelsene jf. kapittel 15 i proposisjonen. Komiteen har ingen merknader til disse endringene og støtter forslagene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk

Venstreparti og Venstre, viser til at Norge er et land med mye natur og krevende klima. Naturskadeordningen er solidarisk for privatpersoner og bedrifter ved at premie beregnes likt uavhengig av hvor utsatt man er og hvor i landet man bor. Den er dermed et sentralt virkemiddel for at vi kan bo og drive næringsvirksomhet i hele landet. Uten ordningen ville det vært dyrere å få forsikring der hvor man er mest utsatt for klima- og naturskader.

Flertallet mener dagens naturskadeordning er et godt fundament for lokal beredskap rundt store skadesaker relatert til klima- og værkatastrofer. Den sørger for at forsikringsselskapene kollektivt rykker ut for å redde og ta vare på liv og eiendeler når skaden inntreffer og folk står i fare for å miste alt de eier. Dagens naturskadeordning er sentral i den lokale beredskapen. Noen eksempler på store ødeleggelser ved store naturhendelser er:

- Nyttårsstormen 1. januar 1992 på Vestlandet. Forsikringsselskapene utbetalte 2,2 mrd. kroner.
- Dagmar (storm) 25.–27. desember 2011 på Vestlandet. Utbetalinger 1,7 mrd. kroner.
- Vesleofsen (flom) mai–juni 1995 på Indre Østlandet. Utbetalinger 1,6 mrd. kroner.
- Leirskred Ask i Gjerdrum 30. desember 2020. Utbetalinger foreløpig på nærmere 1 mrd. kroner.

Flertallet mener det ikke er tatt stor nok høyde for fremtidig klimarisiko i regjeringens forslag, og at dette heller ikke er tilstrekkelig utredet.

Flertallet mener utenlandske selskap som vil inn på det norske markedet, kommer «gratis» inn dersom forslaget til ny ordning blir vedtatt. Effekten av ny ordning er at utenlandske etablerte aktører som vil inn på det norske markedet, får en utilsiktet stor konkurransefordel i overgangsperioden. Dette gjelder spesielt for større bedriftsrisiko hvor naturskaderisikoen utgjør en betydelig andel av den totale forsikringspremien for eiendom. Nye aktører uten eksisterende naturkapital vil i praksis få en subsidiert tilgang til å ta risiko i en svært konkurranseutsatt del av markedet. Fordelen er betydelig, og dette kombinert med overgangsordningens usikre og potensielt svært lange varighet vil kunne bidra til å utkonkurrere etablerte aktører. Det vises også til innvendinger knyttet til ekspropriasjon og andre forhold rundt eiendomsrett.

Flertallet setter spørsmålsteget ved om det er klokt å endre dagens ordning, som sikrer avsetninger til store fremtidige naturskadehendelser, og erstatte den med et nytt naturskedefond på 4 mrd. kroner.

Flertallet viser til komiteens høring den 25. april 2022, som avdekket at det ikke er sikkert hvordan dette vil påvirke fremtidige kostnader for norske forsikringskunder. Enkelte av aktørene som deltok på høringen, mente fremtidige premier ville øke, andre mente de ville minske, mens Forbrukerrådet mente de ville ligge fast.

I tillegg til denne usikkerheten setter flere høringsinstanser som Finansforbundet, NHO og Finans Norge spørsmålsteget ved om saken er godt nok utredet, og ber om at den sendes tilbake til regjeringen.

Finansforbundet uttaler i sitt skriftlige innspill at de:

«(...) er opptatt av langsiktighet og forutsigbarhet, både for aktørene i norsk finansnæring, for de ansatte i næringen og for norske bank- og forsikringskunder. Vi mener det på dette tidspunkt er viktigere å gjennomføre en grundig utredning og helhetlig behandling av naturskedeforsikringsloven enn å innføre de forslag til endringer som nå foreligger.»

Finans Norge uttaler at:

«Stortinget må sende forslaget tilbake for ytterligere konsekvensutredning. I en slik ny gjennomgang må også ordningen sees i lys av vårt behov for å forebygge og tilpasse oss økende klima- og naturskader.»

Flertallet viser til at ønsket om å sende forslaget tilbake til ytterligere utredning deles av NHO, som uttaler at:

«(...) det kan være behov for å avklare om det skal foretas ytterligere vurderinger av spørsmålet om klimarisiko og insentiver til forebygging før saken endelig behandles i Stortinget.»

Flertallet mener klimarisikoen utgjør en stadig større usikkerhet og trussel for det norske samfunnet. Naturskedeforsikringsordningen må ta inn over seg denne utviklingen, og dette er ikke tilstrekkelig vurdert i gjeldende forslag. Flertallet mener et nytt forslag særlig må vurdere hvordan klimarisiko, behovet for klimatilpassing og det å sikre insentiver til forebygging, kan styrkes i et nytt forslag.

Flertallet kan ikke se at den nye ordningen har fordeler som veier opp for ulempene ved å innføre den. Flertallet ser ikke hensikten med å endre en ordning som har fungert utmerket i over 40 år uten at et tilstrekkelig behov er avdekket og uten et tilstrekkelig utredet saksgrunnlag. Flertallet stiller seg derfor bak en nær samlet vurdering fra høringsdeltakerne om at saken ikke er godt nok utredet, på bakgrunn av dette vil flertallet stemme imot forslaget i sin helhet.

Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

«Prop. 62 L (2021–2022) Endringer i naturskedeforsikringsloven mv. (etablering av naturskadekapital i Norsk Naturskadepool mv.) I og VI nr. 2 og 3 sendes tilbake til regjeringen.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet merker seg at komiteens flertall bestående av Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre ikke vil vedta endringene i naturskedeforsikringsloven § 1, hvor det er foreslått å

utvide lovens definisjon av naturskadebegrepet. Det er der foreslått at skader som skyldes flodbølge og meteoritnedslag, innlemmes i naturskadebegrepet.

Disse medlemmer bemerker at flodbølger i Norge oftest har oppstått som en følge av et skred. Skred inngår i opplistingen av naturulykker i naturskadeforsikringsloven § 1 første ledd annet punktum, men hvis spørsmålet skulle komme på spissen, kan det fremstå som usikkert om en flodbølgeskade regnes som en skade som «direkte» skyldes skred, slik kravet til årsaksammenheng er forstått. Det vises til Prop. 62 L (2021–2022) kap. 13. I lys av risikoen for en flodbølge bør det gå klart frem av loven at flodbølgesaker erstattes. Disse medlemmer mener at det derfor er viktig å gjøre disse lovendringene nå, for å sikre en forutsigbar situasjon for forsikringstagere.

Disse medlemmer mener videre det er uheldig at et flertall i komiteen ønsker å sende lovendringsforslaget tilbake til departementet. Disse medlemmer viser til at det var den forrige regjeringen som satte ned utvalget og bestemte mandatet til utvalget som leverte NOU 2019:4. Utvalget pekte på at det var behov for endringer i naturskadeforsikringsordningen.

Disse medlemmer mener derfor kritikken som rettes mot manglende drøfting av klimarisiko, ikke stemmer med det som er tema i proposisjonen. Denne lovendringen handler ikke om klimatilpasning, men om å flytte forsikringskundernes penger, og avkastningen fra disse, fra forsikringsselskapene til en naturskadepool forvaltet av fellesskapet.

Disse medlemmer viser til at lovforslaget komiteen nå skal ta stilling til, er en oppfølging av forslagene til flertallet i NOU 2019:4. Utvalget har på s. 76 i NOU 2019:4 uttrykt at:

«Utvalget antar den beste måte å ta hensyn til fremtidig økende risiko for naturskader i premiefastsettelsen er å fremholde i forskriften at dette er en faktor som uttrykkelig skal vurderes ved den årlige premiefastsettelsen.»

Lovendringene vil med andre ord ikke endre på muligheten for å gjøre et arbeid knyttet til klimatilpasning innenfor naturskadeordningen, slik komiteens flertall antyder. Det store forskriftsarbeidet som skal gjøres av regjeringen dersom lovendringsforslaget vedtas, er etter disse medlemmers skjønn en mulighet til å bygge inn incentiver for klimatilpasning i ordningen. Dette synet støttes også i notatet Fairfond-gruppen har sendt til komiteen i etterkant av høringen.

Disse medlemmer vil påpeke at ordningen i dag er konkurransevidende til fordel for selskapene som hadde store markedsandeler på 90-tallet da premiene var høye og utbetalingene lave. Dersom man ønsker en reell konkurranse på forsikringsmarkedet, og ikke en situasjon hvor de fire største har 65 pst. av markedet og

hele 90 pst. av kapitalen i ordningen, slik det fremgår av NOU 2019:4, må det gjøres endringer. Gjennom den opparbeidede kapitalen har disse selskapene både kunnet ta avkastningen som rent overskudd, og har kunnet ta økt risiko ellers i markedet.

Disse medlemmer mener usikkerheten knyttet til framtidige premier ikke kan tas til inntekt kun for motstanderne av lovendringsforslaget. Premien fastsettes årlig av et styre, og det vil alltid være knyttet en usikkerhet til det framtidige premienivået, også med dagens ordning. Dersom det blir økte utbetalinger som følge av klimaendringene, vil premien mest sannsynlig gå opp uavhengig av om lovendringsforslaget vedtas eller ikke, det ligger i forsikringens natur. Den store forskjellen ligger i at man nå også vil benytte kapitalavkastningen til naturskadeutbetalinger.

Disse medlemmer viser til at saken og proposisjonen er en oppfølging av NOU 2019:4 Organisering av norsk naturskadeforsikring – Om Norsk Naturskadepool, og disse medlemmer vil understreke at proposisjonen følger opp forslag til endringer i naturskadeforsikringsordningen som ble fremmet av et flertall i det nedsatte utvalget. Utvalget som sådan ble nedsatt og fikk sitt mandat av regjeringen Solberg.

Disse medlemmer viser til at utfordringene ved organiseringen av naturskadeforsikringsordningen og de økonomiske sidene ved den har vært belyst gjennom flere tidligere evalueringer av ordningen og nå senest gjennom arbeidet til et bredt sammensatt offentlig lovutvalg, herunder relevante menneskerettslige og EØS-rettslige problemstillinger. Det er disse medlemmers syn at forslaget er godt utredet, og at det nå ligger et forslag til behandling som det er all grunn til å gå videre med.

Disse medlemmer mener at forslaget vil bidra til å sikre at naturskadekapitalen som bygges opp, og ikke minst avkastningen som genereres, faktisk blir brukt til å dekke naturskader. Disse medlemmer forstår det slik at denne avkastningen i dag går rett til forsikringsselskapene, mens det med lovforslaget vil bli slik at avkastningen på naturskadekapitalen vil inngå i det nye felles naturskadefondet. Det vil etter disse medlemmers syn komme forsikringskundene til gode.

Disse medlemmer har merket seg at Finans Norge og de mer etablerte forsikringsselskapene med betydelig naturskadekapital har søkt å begrense betydningen av den konkurransefordelen naturskadekapitalen utgjør, gjennom å hevde at den er vesentlig lavere enn det nedsatte utvalgets flertall og departementet har lagt til grunn. Dette gjøres, slik disse medlemmer forstår det, gjennom å presentere en alternativ måte å beregne naturskadekapitalen i selskapene på – en metode som det nedsatte utvalgets flertall, departementet og Finanstilsynet mener er feil. Disse medlemmer merker seg at det er bred enighet om at naturskade-

forsikringsordningen fungerer godt for allmennheten og forsikringskundene og sikrer god kriseberedskap ved naturskader. Disse medlemmer vil i den sammenheng understreke at det ikke er foreslått grunnleggende endringer i ordningen. For forsikringskundene vil ordningen fortsette akkurat som i dag. Målet er gjøre ordningen bedre for kundene og mer rettferdig.

Disse medlemmer mener det er en høyst reell utfordring at enkelte selskaper har kunnet bygge seg opp en betydelig egenkapital innenfor ordningen på grunn av for høye forsikringspremier. Denne opparbeidelsen av egenkapital har vært betalt av norske forsikringskunder. Særlig var det et problem med for høye forsikringspremier på 90-tallet, noe som betyr at selskapene som hadde store markedsandeler for 30 år siden, i dag etter disse medlemmers syn har en konkurransevridende fordel. Fordelen materialiserer seg fordi selskapene kan regne naturskadekapitalen som egenkapital etter Solvens II-regelverket.

Disse medlemmer vil understreke at skadeforebygging knyttet til naturskader er viktig, og at disse medlemmer er opptatt av dette. Denne saken handler imidlertid ikke om skadeforebygging, men har et annet innhold og formål. Det er ingen motstrid mellom å følge opp dette lovforslaget og å arbeide videre med forebygging og god kriseberedskap også i fremtiden.

Disse medlemmer vil vise til at formålet med lovforslaget er å imøtekomme det som vurderes som berettiget kritikk knyttet til enkelte avgrensede sider ved ordningen. Samtidig ser disse medlemmer behovet for å se nærmere på utfordringene knyttet til naturskader som følge av klimaendringer. Dette er noe man må ta hensyn til og utforme tiltak for.

Disse medlemmer vil presisere at solidaritetsprinsippet er en av de viktigste grunnene til at naturskadeforsikringsordningen fungerer så godt som den gjør, og sikrer at alle som eier fast eiendom i Norge, har tilgang til naturskadeforsikring til en rimelig pris. Disse medlemmer ser imidlertid at det kan være grunn til å se på om naturskadeforsikringsordningen kan innrettes på en slik måte at den bedre ivaretar hensynet til forebygging.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere mulighetene for å innrette naturskadeforsikringsordningen slik at den bedre ivaretar hensynet til forebygging, men likevel slik at dette ikke går på bekostning av prinsippet om en solidarisk og lik premiefastsettelse for forsikringskunder i hele landet.»

Disse medlemmer fremmer også følgende forslag:

«I

I lov 16. juni 1989 nr. 70 om naturskadeforsikring gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd annet punktum skal lyde:

Med naturskade forstås skade som direkte skyldes *naturulykke i form av skred, storm, flom, stormflo, flodbølge, meteorittnedslag, jordskjelv eller vulkanutbrudd.*

§ 4 skal lyde:

De skadeforsikringsselskaper som etter § 1 erstatter naturskade, skal være medlemmer av en felles skadepool. Dette gjelder uten hensyn til hvor selskapet har sitt hovedsete. *Skadepoolen er et eget rettssubjekt.*

Skadepoolen er kontaktledd mellom forsikringsbransjen og Landbruksdirektoratet. Skadepoolen utlikner naturskadeerstatningene mellom selskapene. Utlikningen skjer på grunnlag av forsikringssummer etter nærmere bestemmelse av Kongen.

I skadeårganger med overskudd skal et medlem av skadepoolen overføre sin andel av overskuddet til poolens naturskadekapital. I skadeårganger med underskudd skal medlemmets andel av underskuddet dekkes av poolens naturskadekapital, med de begrensningene som følger av fjerde ledd. Er skadepoolens naturskadekapital ikke tilstrekkelig til helt eller delvis å dekke underskuddet, skal medlemmet selv dekke sin andel av det gjenstående underskuddet. Skadepoolen forvalter poolens naturskadekapital.

Frem til og med skadeåret poolens naturskadekapital har nådd en størrelse på fire milliarder kroner, skal et medlem som selv har avsatt naturskadekapital i sitt regnskap, dekke underskudd av egen naturskadekapital før det kan kreve underskudd dekket av poolens naturskadekapital. Første punktum gjelder tilsvarende dersom poolens naturskadekapital i løpet av ti år etter utgangen av skadeåret som nevnt i første punktum faller under tre milliarder kroner.

Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om skadepoolens naturskadekapital etter tredje ledd og om overgangsordningen etter fjerde ledd. Kongen kan i forskrift også gi nærmere bestemmelser om skadepoolens virksomhet, herunder formål, organisasjon, offentlighet, premiefastsettelse og gjenforsikring.

II

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Endringene i naturskadeforsikringsloven § 1 første ledd annet punktum i lovens del I får bare anvendelse på naturulykker som inntreffer etter denne bestemmelsens ikrafttredelse.
3. Endringene i naturskadeforsikringsloven § 4 i lovens del I får anvendelse fra og med første hele

skadeårgang i forsikringsselskapene etter denne bestemmelsens ikrafttredelse.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen vurdere mulighetene for å innrette naturskadeforsikringsordningen slik at den bedre ivaretar hensynet til forebygging, men likevel slik at dette ikke går på bekostning av prinsippet om en solidarisk og lik premiefastsettelse for forsikringskunder i hele landet.

Forslag 2

I

I lov 16. juni 1989 nr. 70 om naturskadeforsikring gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd annet punktum skal lyde:

Med naturskade forstås skade som direkte skyldes *naturulykke i form av skred, storm, flom, stormflo, flodbølge, meteorittnedslag, jordskjelv eller vulkanutbrudd.*

§ 4 skal lyde:

De skadeforsikringsselskaper som etter § 1 erstatter naturskade, skal være medlemmer av en felles skadepool. Dette gjelder uten hensyn til hvor selskapet har sitt hovedsete. *Skadepoolen er et eget rettssubjekt.*

Skadepoolen er kontaktledd mellom forsikringsbransjen og Landbruksdirektoratet. Skadepoolen utlikner naturskadeerstatningene mellom selskapene. Utlikningen skjer på grunnlag av forsikringssummer etter nærmere bestemmelse av Kongen.

I skadeårganger med overskudd skal et medlem av skadepoolen overføre sin andel av overskuddet til poolens naturskadekapital. I skadeårganger med underskudd skal medlemmets andel av underskuddet dekkes av poolens naturskadekapital, med de begrensningene som følger av fjerde ledd. Er skadepoolens naturskadekapital ikke tilstrekkelig til helt eller delvis å dekke underskuddet, skal medlemmet selv dekke sin andel av det gjenstående underskuddet. Skadepoolen forvalter poolens naturskadekapital.

Frem til og med skadeåret poolens naturskadekapital har nådd en størrelse på fire milliarder kroner, skal et medlem som selv har avsatt naturskadekapital i sitt regnskap, dekke underskudd av egen naturskadekapital før det kan kreve underskudd dekket av poolens naturskadekapital. Første punktum gjelder tilsvarende dersom poolens naturskadekapital i løpet av ti år etter utgangen av skadeåret som nevnt i første punktum faller under tre milliarder kroner.

Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om skadepoolens naturskadekapital etter tredje ledd og om overgangsordningen etter fjerde ledd. Kongen kan i forskrift også gi nærmere bestemmelser om skadepoolens virksomhet, herunder formål, organisasjon, offentlighet, premiefastsettelse og gjenforsikring.

II

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Endringene i naturskadeforsikringsloven § 1 første ledd annet punktum i lovens del I får bare anvendelse på naturulykker som inntreffer etter denne bestemmelsens ikrafttredelse.
3. Endringene i naturskadeforsikringsloven § 4 i lovens del I får anvendelse fra og med første hele skadeårgang i forsikringsselskapene etter denne bestemmelsens ikrafttredelse.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding A fremmes av en samlet komité. Tilråding B fremmes av medlemmene fra Høyre, Framskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

vedtak til lov

om endringer i lov 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet

I

I lov 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet gjøres følgende endringer:

§ 12 skal lyde:

§ 12 (endringer i anleggs- og driftsforhold)

Dersom en innehaver akter å gjennomføre en endring i anleggets konstruksjon, drift eller ledelse som avviker fra det som lå til grunn for godkjenning etter § 11 nr. 2, og som kan ha betydning for sikkerheten, plikter han før endringen settes i verk å legge saken frem for *Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet* til godkjenning.

§ 13 nr. 1 skal lyde:

1. Driften av et atomanlegg står under løpende tilsyn av *Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet*. *Direktoratet* skal påse at konsesjonsvilkårene blir

fulgt, og at kravene i § 11 nr. 2 til enhver tid er oppfylt, og at driften av anlegget (derunder anbringelse av radioaktivt avfall) ligger innenfor driftsforskriftene og for øvrig er forsvarlig.

§ 13 nr. 2 første punktum skal lyde:

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet kan gi de pålegg som trengs for å sikre at kravene i nr. 1 ovenfor blir oppfylt.

§ 16 første ledd annet punktum skal lyde:

Tilsvarende gjelder for den som driver virksomhet som er pålagt løyvetvang eller meldeplikt i eller i medhold av § 5, likevel slik at tilsynsmyndigheten etter § 13 nr. 3 i tilfelle trer i stedet for *Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet*.

§ 21 nr. 1 bokstav d skal lyde:

d) kostnader ved rimelige tiltak til utbedring av forringet miljø, med mindre miljøforringelsen er ubetydelig, forutsatt at slike tiltak er eller blir iverksatt av, eller etter vedtak av eller samtykke av en forurensningsmyndighet etter forurensningsloven eller av *Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet*,

II

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker skal § 69 tredje ledd første punktum som endret ved lov 18. juni 2021 nr. 122 lyde:

Påtaleunntatelse kan også gis på vilkår som nevnt i straffeloven § 35, § 36 og § 37 første ledd bokstavene a til h og k.

III

I lov 18. desember 2020 nr. 146 om finansavtaler skal § 3-55 første og annet ledd lyde:

(1) Forbrukertilsynet og Markedsrådet skal ut fra hensyn til forbrukerne føre tilsyn med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne loven følges av en næringsdrivende tjenesteyter. Tilsyn utføres i samsvar med reglene i markedsføringsloven §§ 32 til 41, § 42 første ledd annet punktum og §§ 43 til 43 c når ikke annet følger av tredje ledd eller forskrift etter fjerde ledd.

(2) En tjenesteyter kan ilegges et overtredelsesgebyr for forsettlig eller uaktsom overtredelse av regler nevnt i første ledd dersom overtredelsen anses som vesentlig eller har skjedd gjentatte ganger. Overtredelsesgebyret skal betales av den tjenesteyteren vedtaket retter seg mot. Markedsføringsloven § 42 annet til fjerde ledd gjelder tilsvarende.

IV

I lov 18. februar 2022 nr. 5 om endringer i forsikringsavtaleloven mv. (forsikringsdistribusjon mv.) skal i del I om endringer i lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler i ny § 22-3 annet ledd lyde:

Tilsynet utføres i samsvar med reglene i markedsføringsloven §§ 32 til 41, § 42 første ledd annet punktum og annet til fjerde ledd og §§ 43 til 43 c når ikke annet følger av tredje ledd eller forskrift etter fjerde ledd.

V

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

B.

Prop. 62 L (2021–2022) Endringer i naturskade-forsikringsloven mv. (etablering av naturskadekapital i Norsk Naturskadepool mv.), I og VI nr. 2 og 3 sendes tilbake til regjeringen.

Oslo, i justiskomiteen, den 12. mai 2022

Per-Willy Amundsen

leder

Ingvild Wetrhus Thorsvik

ordfører

